

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКО-ПРАВОВОЇ БЕЗПЕКИ

КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ ТА ПОЛІТОЛОГІЇ

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Освітній ступінь: бакалавр

Спеціальність: 262 «Правоохоронна діяльність»

Освітня програма : «Правоохоронна діяльність (поліцейські)» №631 від
07.09.2017

Статус навчальної дисципліни: обов'язкова

Мова навчання: українська

Плани семінарських (практичних)
занять обговорені та схвалені на
засіданні
кафедри філософії та політології,
протокол від 23.08.2019 №16

Завідувач кафедри

Вячеслав КУЗЬМЕНКО

Юридична психологія // Плани семінарських (практичних) занять з навчальної дисципліни для денної/заочної форми навчання. – Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2019. – 17с.

РОЗРОБНИК:

Шинкаренко І.О., доцент кафедри філософії та політології, кандидат психологічних наук, доцент.

ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ, ЗАВДАННЯ І СИСТЕМА ЮРИДИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Семінарське заняття № 1 – 2 год.

План

1. Предмет юридичної психології. Завдання юридичної психології.
2. Розвиток і становлення юридичної психології.
3. Система юридичної психології.
4. Зв'язок юридичної психології з іншими науками
5. Система методів юридичної психології.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: психологія, юридична психологія, предмет юридичної психології, завдання юридичної психології, методи юридичної психології.

Практичне заняття № 1 – 2 год.

План

1. Поняття маніпуляції. Свідома та несвідома маніпуляція.
2. Види маніпуляції. Маніпуляції у спілкуванні та у засобах масової інформації.
3. Психологічна характеристика людей, схильних до маніпулятивної поведінки.

Напрацьовані під час заняття вміння: знаходити ознаки маніпулятивної поведінки у різних ситуаціях спілкування, виокремлювати маніпулятивні ознаки у ЗМІ.

Завдання для самостійної роботи до Теми 1:

Скласти конспекти наступних питань:

1. Основні категорії юридичної психології.
2. Принципи юридичної психології.
3. Структура сучасної юридичної психології.
4. Становлення і розвиток зарубіжної юридичної психології.
5. Юридична психологія в дослідженнях українських вчених.

Індивідуальні завдання до Теми 1:

1. Написати есе на тему: «Чи потрібно нести відповідальність за маніпуляції в залежності від ступеня їх усвідомленості?».
2. Зробити конспект книги В. Шейнова «Макіавеллізм особистості», Мінськ, Харвест, 2012. – 416 с.

ТЕМА № 2. ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЮРИДИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Семінарське заняття № 2 – 2 год.

План

1. Психологічна структура юридичної діяльності
2. Психологічні особливості юридичної діяльності
3. Соціально-психологічні аспекти юридичної діяльності
4. Вивчення і оцінка особистості, яка цікавить юриста

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:

структура психологічної діяльності, пізнавальна діяльність, конструктивна діяльність, комунікативна діяльність, організаторська діяльність, психологія юридичної діяльності, метод вивчення документів, метод незалежних характеристик, спостереження.

Практичне заняття № 2 – 2 год.

План

1. Прийоми маніпулятивної поведінки.
2. Критерії успішності маніпулятивної поведінки.
3. Способи захисту від маніпуляцій.

Напрацьовані під час заняття вміння: використовувати окремі прийоми та засоби для регуляції поведінки і емоційного стану іншої особи, вміти захищатися від сторонніх маніпулятивних впливів.

Завдання для самостійної роботи до Теми 2:

Скласти конспекти з наступних питань:

1. Особа і процеси її соціалізації.
2. Правова соціалізація особи.
3. Психологічна дія правових норм на поведінку особи.
4. Проблема правої переорієнтації свідомості особи в періоди реформацій життя суспільства.

Індивідуальні завдання до Теми 2:

1. Провести польовий експеримент з привертання уваги до потрібного об'єкта («черга внікуди», «спостереження за порожнім місцем»).
2. Зробити конспект книги Р. Чалдіні «Психологія впливу» Спб, Питер, 2009. – 288 с.

ТЕМА 3. ПРАВОВА ПСИХОЛОГІЯ.

Семінарське заняття № 3 – 2 год.

План

1. Правова соціалізація
2. Правова соціалізація і правослухняна поведінка особистості
3. Психологічні умови дієвості правових норм

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: правова психологія, соціалізація особистості, правова соціалізація, стадії соціалізації, ознаки правосвідомості, види неблагополучних родин.

Практичне заняття № 3 – 2 год.

План

1. Невербальна комунікація, засоби невербальної комунікації.
2. Розпізнавання емоційного стану за невербальними ознаками.
3. Способи самоконтролю поведінки та емоційного стану.

Напрацьовані під час заняття вміння: розрізняти відкриту та закриту позу, жести доброзичливості, гніву, агресії; робити оцінку конгруентності людини у процесі спілкування; вміти підлаштовуватися та віддзеркалювати невербальні сигнали співрозмовника для успішної комунікації.

Завдання для самостійної роботи до Теми 3:

Скласти конспекти з наступних питань:

1. Поняття та сутність девіантної поведінки.
2. Поняття «адиктивної поведінки». Вплив адиктивної поведінки на оперативну обстановку.

Індивідуальні завдання до Теми 3:

1. Дослідити власний рівень розвитку емоційного інтелекту, зокрема, здібності до інтерпретації невербальної поведінки, самодетермінації та емпатії за допомогою методики «ЕмІн» Д. Люсіна.

ТЕМА 4. ПСИХОЛОГІЯ ЗЛОЧИННОГО ДІЯННЯ

Семінарське заняття № 4 – 2 год.

План

1. Психологічні причини злочинної поведінки
2. Психологічна структура злочинного діяння
3. Психологічні наслідки здійсненого злочину

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:

мотивація поведінки, мотивація злочинної поведінки, правова відповідальність.

Практичне заняття № 4 – 2 год.

План

1. Поняття брехні, обману, неправди.
2. Характеристика ситуацій введення в оману, що можуть або не можуть бути розпізнанні.
3. Характеристика психофізіологічного підходу до розпізнавання ситуацій введення в оману.
4. Розпізнавання ситуацій введення в оману за мімікою та жестами. Теорія мікроекспресій П. Екмана.

Напрацьовані під час заняття вміння: знати границі компетенції при розпізнаванні ситуацій введення в оману, знати невербальні ознаки прояву ситуацій введення в оману.

Завдання для самостійної роботи до Теми 4:
Скласти конспекти наступних питань:

1. Поняття особи злочинця
2. Класифікація злочинних типів
3. Психологія окремих категорій злочинців

Індивідуальні завдання до Теми 4:

1. Історія поліграфа
2. Способи протидії поліграфу

ТЕМА 5. КРИМІНАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Семінарське заняття № 5 – 2 год.

План

1. Поняття особистості злочинця типологія злочинців
2. Класифікація злочинних типів
3. Соціально-демографічна характеристика особистості злочинця
4. Психологія неповнолітніх злочинців
5. Психологія організованої злочинності

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:
 кримінальна психологія, особистість злочинця, класифікація злочинних типів, підліткова злочинність, ієрархія злочинної групи.

Практичне заняття № 5 – 2 год.

План

1. Розпізнавання дезінформації у спілкуванні та на допиті
2. Розпізнавання дезінформації на письмі за ознаками стану емоційної напруги.

Напрацьовані під час заняття вміння: знати ознаки дезінформації релевантні стану емоційної напруги в усному та писемному мовленні.

Завдання для самостійної роботи до Теми 5:
Скласти конспекти наступних питань:

1. Система методів психологічної впливу на особу.
2. Емоційно-вольова сфера особистості працівників правоохоронних органів.
3. Вольові дії та їх місце у діяльності працівників правоохоронних органів.
4. Особливості соціально-психологічних явищ у діяльності правоохоронних органів. Психологія групової поведінки.

Індивідуальні завдання до Теми 5:

1. Написати есе на тему: «Чи завжди ознаки емоційної напруги у мовленні є проявом дезінформації?»
2. Зробити конспект книги Леонтьев А. А. Речь в криминалистике и судебной психологии / А. А. Леонтьев, А. М. Шахнарович, В. И. Батов. – М. : Наука, 1977. – 62 с.

ТЕМА 6. ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Семінарське заняття № 6 – 2 год.

План

1. Психологічні особливості оперативно-розшукової діяльності
2. Функціонально-психологічний аналіз оперативно-розшукової діяльності.
3. Психологічні засади оперативно-розшукових заходів.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:

психологічний зміст оперативно-розшукової діяльності (ОРД), об'єкт ОРД, предмет ОРД, методи ОРД.

Практичне заняття № 6 – 2 год.

План

1. Психологічна характеристика екстремальної ситуації і реакцій на неї.
2. Поняття стресу, афекту, фрустрації, емоційного вигорання, ПТСР.
3. Діагностика стресостійкості методикою «Прогноз».

Напрацьовані під час заняття вміння: знати ознаки прояву стресових реакцій в екстремальних ситуаціях, вміти надати допомогу, вміти визначити свій рівень стресостійкості методами психодіагностичного обстеження.

Завдання для самостійної роботи до Теми 6:

Скласти конспекти наступних питань:

1. Психологічні чинники ефективності оперативно-розшукової діяльності.
2. Структура психології ОРД як предметної діяльності: психологія суб'єкта ОРД, психологія об'єкта ОРД, психологія заходів ОРД.
3. Психологічні засади професійного психологічного відбору оперативних працівників.
4. Психологічна підготовка оперативних працівників до професійної діяльності.

Індивідуальні завдання до Теми 6:

1. Регіональні особливості природних та техногенних екстремальних ситуацій в Україні.
2. Проведення психодіагностичного дослідження «Методикою стресостійкості і соціальної адаптації» Хомса і Раге.

ТЕМА 7. ПСИХОЛОГІЯ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ТА НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ

Семінарське заняття № 7 – 2 год.

План

1. Слідчі (розшукові) дії їх зміст та правові передумови психологічних особливостей проведення
2. Психологія огляду місця події
3. Психологія обшуку і виїмки
4. Психологія впізнання
5. Психологія слідчого експерименту
6. Психологічні особливості здійснення окремих негласних слідчих (розшукових) дій.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню:

особливості огляду місця події, способи приховування злочину, психологічні характеристики обшуку, психологічні особливості впізнання, слідчий експеримент.

Практичне заняття № 7 – 2 год.

План

1. Поняття кризової психології, життєвих криз особистості.
2. Залежність, співзалежність, цикл насилля у співзалежних родинах.
3. Суїцидальна поведінка: ознаки, причини, робота з суїцидентами.

Напрацьовані під час заняття вміння: розуміти причини повторюваності конфліктів у співзалежних родинах, робота з жертвами домашнього насилля; знання та вміння з протидії спробам самогубства.

Завдання для самостійної роботи до Теми 7:

Скласти конспекти наступних питань:

1. Загальна психологічна характеристика слідчого експерименту.
2. Особливості психологічного забезпечення здійснення НСРД.

Індивідуальні завдання до Теми 7:

1. Написати есе на тему: «Чи повинна віктимність жертви бути пом'якшувальною обставиною при винесенні вироку?».
2. Написати есе на тему: «За що має боротися фемінізм у наші дні?».

ТЕМА 8. СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА: ОБ'ЄКТ, КОМПЕТЕНЦІЯ, МЕТОДИ, МЕЖІ

Семінарське заняття № 8 – 2 год.

План

1. Загальна характеристика судово-психологічної експертизи.
2. Основні завдання та суб'єкти проведення комплексних судово-психологічних експертиз.
3. Організаційно-правові засади проведення судово-психологічної експертизи.

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: судово-психологічна експертиза, підстави для судово-психологічної експертизи, межі компетенції при судово-психологічній експертизі, види судово-психологічної експертизи.

Практичне заняття № 8 – 2 год.

План

1. Психологічні особливості взаємодії з особами, що мають психічні порушення.
2. Характеристика психопатичної особистості.
3. Шизофренія. Біполярний розлад особистості. Психози.

Напрацьовані під час заняття вміння: проводити затримання або допит особи, що має підозру на психічне захворювання, візуально визначати ступінь небезпеки даної особи.

Завдання для самостійної роботи до Теми 8:

Скласти конспекти наступних питань:

1. Судово-психологічна та судово-психіатрична експертиза: порівняльний аналіз.
2. Поняття «сильного душевного хвилювання» та можливості експертного дослідження цього емоційного стану.

Індивідуальні завдання до Теми 8:

1. Написати есе на тему: «Межі компетентності експерта під час проведення судово-психіатричної експертизи».

ТЕМА 9. ПЕНІТЕНЦІАРНА ПСИХОЛОГІЯ

Семінарське заняття № 9 – 2 год.

План

1. Сутність пенітенціарної психології
2. Методи впливу на особу засудженого в установах з виконання покарання
3. Колективи засуджених та їх психологічна характеристика
4. Вплив соціальної ізоляції на особу

5. Психологія тюремного побуту
6. Психологічні основи ресоціалізації засуджених

Основні поняття, терміни та категорії, що підлягають засвоєнню: пенітенціарна психологія, методи виховного впливу, психологічні особливості колективу засуджених, субкультура засуджених, ресоціалізація,

Практичне заняття № 9 – 2 год.

План

1. Психологія натовпу. Особливості поведінки особистості у натовпі.
2. Психологічні особливості забезпечення порядку на масових заходах.
3. Протидія провокаціям на масових заходах.

Напрацьовані під час заняття вміння: розуміти механізм роботи натовпу як єдиного цілого, розуміти психологічні стани людини в натовпі та вміти ними керувати, вираховувати та працювати з лідерами натовпу.

Завдання для самостійної роботи до Теми 9:

Скласти конспекти наступних питань:

1. Поняття та різновиди кримінальної субкультури.
2. Психологічне забезпечення ресоціалізації засуджених: поняття та завдання.

Індивідуальні завдання до Теми 9:

1. Підліткова злочинність і субкультура «АУЕ» в Україні.
2. Значення та символи у тюремних татуюваннях.

Практичне заняття № 10 – 2 год.

План

1. Поняття міжгрупової дискримінації.
2. Психологічні особливості стигматизованих груп населення.
3. Особливості взаємодії зі стигматизованими групами населення.

Напрацьовані під час заняття вміння: розуміти психологію стигматизованих осіб, виключених із суспільства, та особливості успішної комунікації з ними.

Практичне заняття № 11 – 2 год.

План

1. Проведення тренінгу з недопустимості дискримінації та підвищення толерантного ставлення до різних соціальних груп.

Напрацьовані під час заняття вміння: толерантне ставлення до стигматизованих груп населення, які зазнають утисків та переслідувань (ВІЛ-позитивних, наркоманів, гомосексуалістів та ін.).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Рекомендована література до Теми 1:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/main/> кримінальний процесуальний кодекс України
2. Юридична психологія: підручник / Александров Д.О., Андросюк В.Г., Казміренко Л.І. та ін.: заг. ред. Л.І. Казміренко, Є.М. Моїсеєва. – Вид. 2-є, доопр. та доп. – К.: КНТ, 2008. – 352 с.
3. Юридична психологія. Альбом схем з коментарями / Александров Д.О., Андросюк В.Г., Казміренко Л.І. та ін.: заг. ред. Л.І. Казміренко, Є.М. Моїсеєва. – Вид. 3-є, доопр. та доп. – К.: КНТ, 2008. – 152 с.
4. Юридична психологія: словник / Александров Д.О., Андросюк В.Г., Казміренко Л.І. та ін.: заг. ред. Л.І. Казміренко, Є.М. Моїсеєва. – Вид. 2-ге, уточ. та доп. – К.: КНТ, 2008. – 224 с.
5. Казміренко Л.І., Мартенко О.Л. Кримінальний кодекс України: психологічний аналіз кримінально-правових понять: монографія. – К.: КНТ, 2008. – 184 с.
6. Александров Д.О. Становлення особистості працівника органів внутрішніх справ: монографія / Д.О. Александров. – К.: Вадекс, 2014. – 307 с.

Додаткова література:

7. Бедь В.В. Юридична психологія: Навчальний посібник. - К.: «Каравела»; Львів: «Новий світ-2000», «Магнолія плюс» 2003. — 376 с.
8. Васильев В.Л. Юридическая психология: Учебник для вузов. — 5-е изд., перераб. и доп. — СПб.: Питер, 2003.—656 с.
9. Кондратьева Я.Ю. Юридична психологія: Підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. і фак. / В. Г. Андросюк, Л. І. Казміренко, Я.Ю. Кондратьев та ін. — К: Видавничий Дім «Ін Юре», 1999 — 352 с.
10. Коновалова В. О., Шепітько В. Ю. Юридична психологія: Академічний курс: Підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. — К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2004. — 424 с.
11. Коновалова В.Е., Шепітько В.Ю. Основы юридической психологии: Учебник. — Х.: Одиссей, 2005. — 352 с.
12. Костицкий М. В. Введение в юридическую психологию: методологические и теоретические проблемы. — К.: Вища шк., 1990.— 259 с.

Рекомендована література до Теми 2:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/main/> кримінальний процесуальний кодекс України
2. Бедь В.В. Юридична психологія: Навчальний посібник. - К.: «Каравела»; Львів: «Новий світ-2000», «Магнолія плюс» 2003. — 376 с.
3. Васильев В.Л. Юридическая психология: Учебник для вузов. — 5-е

изд., перераб. и доп. — СПб.: Питер, 2003.—656 с.

4. Еникеев М. И. Основы общей и юридической психологии: Учебник для вузов. — М.: Юрист, 1996. — 631 с.

5. Кондратьева Я.Ю. Юридична психологія: Підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. і фак. / В. Г. Андросюк, Л. І. Казміренко, Я.Ю. Кондратьев та ін. — К: Видавничий Дім «Ін Юре», 1999 — 352 с.

6. Коновалова В. О., Шепітько В. Ю. Юридична психологія: Академічний курс: Підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. — К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2004. — 424 с.

7. Коновалова В.Е., Шепітько В.Ю. Основы юридической психологии: Учебник. — Х.: Одиссей, 2005. — 352 с.

8. Костицкий М.В. Введение в юридическую психологию: методологические и теоретические проблемы. — К.: Вища шк., 1990.— 259 с.

Рекомендована література до Теми 3:

1. Бедь В.В. Юридична психологія: Навчальний посібник. - К.: «Каравела»; Львів: «Новий світ-2000», «Магнолія плюс» 2003. — 376 с.

2. Васильев В.Л. Юридическая психология: Учебник для вузов.— 5-е изд., перераб. и доп.— СПб.: Питер, 2003.—656 с.

3. Еникеев М. И. Основы общей и юридической психологии: Учебник для вузов. — М.: Юрист, 1996. — 631 с.

4. Кондратьева Я. Ю. Юридична психологія: Підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. і фак. / В. Г. Андросюк, Л. І. Казміренко, Я. Ю. Кондратьев та ін.;— К: Видавничий Дім «Ін Юре», 1999— 352 с.

5. Коновалова В.О., Шепітько В. Ю. Юридична психологія: Академічний курс: Підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. — К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2004. — 424 с.

6. Коновалова В.Е., Шепітько В.Ю. Основы юридической психологии: Учебник. — Х.: Одиссей, 2005. — 352 с.

7. Романов В. Юридическая психология. — М., 1998.

Рекомендована література до Теми 4:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/main/> кримінальний процесуальний кодекс України

2. Бедь В.В. Юридична психологія: Навчальний посібник. - К.: «Каравела»; Львів: «Новий світ-2000», «Магнолія плюс» 2003. — 376 с.

3. Васильев В.Л. Юридическая психология: Учебник для вузов.— 5-е изд., перераб. и доп.— СПб.: Питер, 2003.—656 с.

4. Еникеев М. И. Основы общей и юридической психологии: Учебник для вузов. — М.: Юрист, 1996. — 631 с.

5. Кондратьева Я. Ю. Юридична психологія: Підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. і фак. / В. Г. Андросюк, Л. І. Казміренко, Я. Ю. Кондратьев та ін.;— К: Видавничий Дім «Ін Юре», 1999— 352 с.

6. Коновалова В. О., Шепітько В. Ю. Юридична психологія:

Академічний курс: Підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. — К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2004. — 424 с.

7. Коновалова В.Е., Шепитько В.Ю. Основы юридической психологии: Учебник. — Х.: Одиссей, 2005. — 352 с.

8. Романов В. Юридическая психология. — М., 1998.

Рекомендована література до Теми 5:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/main/> кримінальний процесуальний кодекс України

2. Бедь В.В. Юридична психологія: Навчальний посібник. - К.: «Каравела»; Львів: «Новий світ-2000», «Магнолія плюс» 2003. — 376 с.

3. Васильев В.Л. Юридическая психология: Учебник для вузов.— 5-е изд., перераб. и доп.— СПб.: Питер, 2003.—656 с.

4. Еникеев М. И. Основы общей и юридической психологии: Учебник для вузов. — М.: Юристъ, 1996. — 631 с.

5. Кондратьева Я. Ю. Юридична психологія: Підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. і фак. / В. Г. Андросюк, Л. І. Казміренко, Я. Ю. Кондратьєв та ін.;— К: Видавничий Дім «Ін Юре», 1999— 352 с.

6. Коновалова В. О., Шепитько В. Ю. Юридична психологія: Академічний курс: Підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. — К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2004. — 424 с.

7. Коновалова В.Е., Шепитько В.Ю. Основы юридической психологии: Учебник. — Х.: Одиссей, 2005. — 352 с.

8. Романов В. Юридическая психология. — М., 1998.

Рекомендована література до Теми 6:

1. Кондратьєв Я. Ю. Психологічне забезпечення діяльності оперативних підрозділів МВС України : монографія / Я. Ю. Кондратьєв. — К. : НАВСУ, 1999. — 216 с.

2. Основы оперативно-розыскной деятельности : учебник / [под ред. С. В. Степашина]. — СПб. : Лань, 1999. — 704 с.

3. Основы оперативно-розыскной деятельности : учебник / [под ред. В. Б. Рушайло]. — СПб. : Лань, 2000. — 720 с.

4. Використання психологічних знань в ОРД : [навч. посібник] / О. Ф. Долженков, Г. Є. Запорожцева, А. П. Кіцул, Є. В. Рижков. — Одеса : ОІВС, 2001. — 308 с.

5. Психологічне забезпечення оперативно-службової діяльності працівників міліції (у двох частинах). Частина I : Професійно-психологічна підготовка працівників оперативних підрозділів : навч.-метод. посіб. / [Д. О. Александров, В. Г. Андросюк, Л. І. Казміренко та ін.]. — К. : Нац. акад. внутр. справ України, 2003. — 124 с.

6. Психологічне забезпечення оперативно-службової діяльності працівників кримінальної міліції. Частина VI : Психологічна підтримка

оперативно-службової діяльності кримінальної міліції: навч.-метод. посіб. / [Д. О. Александров, Л. І. Казміренко, І. М. Охріменко та ін.]; за заг. ред. Є. М. Моїсєєва. – К. : Київськ. нац. ун-т внутр. справ, 2007. – 192 с.

7. Охріменко І. М. Зміст оперативно-розшукових заходів у контексті психології ОРД / І. М. Охріменко // Бюлетень обміну досвідом роботи. – 2010. – № 184. – С. 118–125.

8. Психологія оперативно-розшукової діяльності: навч. посібник / [Б.І. Бараненко, Д.О. Александров, І.М. Охріменко та ін.]; за ред. А.В. Іщенка, В.С. Медведєва. – Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2011. – 296 с.

Рекомендована література до Теми 7:

1. Бедь В.В. Юридична психологія: Навчальний посібник. - К.: «Каравела»; Львів: «Новий світ-2000», «Магнолія плюс» 2003. — 376 с.

2. Васильев В.Л. Юридическая психология: Учебник для вузов.— 5-е изд., перераб. и доп.— СПб.: Питер, 2003.—656 с.

3. Еникеев М. И. Основы общей и юридической психологии: Учебник для вузов. — М.: Юристъ, 1996. — 631 с.

4. Кондратьева Я. Ю. Юридична психологія: Підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. і фак. / В. Г. Андросюк, Л. І. Казміренко, Я. Ю. Кондратьєв та ін.;— К: Видавничий Дім «Ін Юре», 1999— 352 с.

5. Коновалова В. О., Шепітько В. Ю. Юридична психологія: Академічний курс: Підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. — К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2004. — 424 с.

6. Коновалова В.Е., Шепітько В.Ю. Основы юридической психологии: Учебник. — Х.: Одиссей, 2005. — 352 с.

7. Негласні слідчі (розшукові) дії курс лекцій / За загальною редакцією професора Д.Й. Никифорчука. – Київ: НАВСУ, 2012. – 86с.

8. Романов В. Юридическая психология. — М., 1998.

Рекомендована література до Теми 8:

1. Юридична психологія: підручник / Александров Д.О., Андросюк В.Г., Казміренко Л.І. та ін.: заг. ред. Л.І. Казміренко, Є.М. Моїсєєва. – Вид. 2-є, доопр. та доп. – К.: КНТ, 2008. – 352 с.

2. Юридична психологія. Альбом схем з коментарями / Александров Д.О., Андросюк В.Г., Казміренко Л.І. та ін.: заг. ред. Л.І. Казміренко, Є.М. Моїсєєва. – Вид. 3-є, доопр. та доп. – К.: КНТ, 2008. – 152 с.

3. Юридична психологія: словник / Александров Д.О., Андросюк В.Г., Казміренко Л.І. та ін.: заг. ред. Л.І. Казміренко, Є.М. Моїсєєва. – Вид. 2-ге, уточ. та доп. – К.: КНТ, 2008. – 224 с.

4. Юридична психологія: практикум / за заг. ред. Л.І. Казміренко. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2010. – 190 с.

Додаткова література:

5. Бандурка А.М., Бочарова С.П., Землянская Е.В. Юридическая психология. Учебник. Харьков, 2002.

6. Еникеев М.И. Юридическая психология. Учебник для вузов. М., 2003.

7. Костицкий М.В. Судебно-психологическая экспертиза. К., 1987.
8. Костицкий М.В. Введение в юридическую психологию: методологические и теоретические проблемы. К., 1990.
9. Коченов М.М. Введение в судебно-психологическую экспертизу. М., 1980.
10. Кудрявцев И.А. Судебная психолого-психиатрическая экспертиза. М., 1989.
11. Шиханцов Г.Г. Юридическая психология. М., 2003.
12. Юридическая психология: Хрестоматия / Сост. Т.Н.Курбатова. С.Пб., 2001.

Рекомендована література до Теми 9:

1. Бедь В.В. Юридична психологія: Навчальний посібник. - К.: «Каравела»; Львів: «Новий світ-2000», «Магнолія плюс» 2003. — 376 с.
2. Васильев В.Л. Юридическая психология: Учебник для вузов.— 5-е изд., перераб. и доп.— СПб.: Питер, 2003.—656 с.
3. Еникеев М. И. Основы общей и юридической психологии: Учебник для вузов. — М.: Юристъ, 1996. — 631 с.
4. Кондратьева Я. Ю. Юридична психологія: Підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. і фак. / В. Г. Андросюк, Л. І. Казміренко, Я, Ю. Кондратьев та ін.;— К: Видавничий Дім «Ін Юре», 1999— 352 с.
5. Коновалова В. О., Шепітько В. Ю. Юридична психологія: Академічний курс: Підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. — К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2004. — 424 с.
6. Коновалова В.Е., Шепитько В.Ю. Основы юридической психологии: Учебник. — Х.: Одиссей, 2005. — 352 с.
7. Романов В. Юридическая психология. — М., 1998.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Юридична психологія як наука.
2. Предмет та задачі юридичної психології.
3. Передумови виникнення юридичної психології.
4. Історія розвитку юридичної психології.
5. Система юридичної психології.
6. Сучасний етап розвитку юридичної психології.
7. Методологічні принципи в юридичній психології.
8. Система методів юридичної психології.
9. Методи пізнання в юридичній психології.
10. Методи психологічного впливу на особистість.
11. Місце юридичної психології в системі суміжних наук.
12. Методологічні проблеми юридичної психології.
13. Психологія особистості та її діяльність.

14. Система психічних процесів.
15. Роль інтуїції, уявлення, мислення та інтелекту у вирішенні задач.
16. Правова соціалізація, її складові та особливості формування.
17. Основи психології особистості юриста.
18. Морально-психологічні особливості особистості юриста.
19. Психологічні аспекти правової соціалізації.
20. Фактори які впливають на правову психологію населення.
21. Предмет і задачі психології юридичної праці.
22. Етика і психологія правознавця.
23. Закономірності юридичної психології.
24. Застосування психологічних знань у судочинстві
25. Зв'язок юридичної психології з іншими науками.
26. Метод тестування.
27. Етапи розвитку юридичної психології.
28. Особливості сучасного розвитку юридичної психології.
29. Психологічна структура юридичної діяльності.
30. Психологічні особливості юридичної діяльності.
31. Основи психології особистості юриста.
32. Закономірності впливу юридичної діяльності на психіку її суб'єктів.
33. Специфічна особливість спілкування в юридичній діяльності.
34. Сутність та структура особистості.
35. Психологія діяльності. Будова та різновиди діяльності.
36. Морально-психологічні особливості особистості юриста.
37. Відчуття та сприймання.
38. Пам'ять. Різновиди пам'яті.
39. Процеси пам'яті.
40. Причини, що впливають на продуктивність пам'яті.
41. Мислення та уява.
42. Увага.
43. Психічні процеси.
44. Класифікація відчуттів за ознаками.
45. Основні форми мислення.
46. Мислительні операції.
47. Якісні ознаки мислення працівника правоохоронних органів.
48. Різновиди мислення.
49. Роль емоційно-вольових якостей особистості в професійній діяльності.
50. Характеристика основних типів емоційних станів та їх вплив на ефективність вирішення професійних завдань.
51. Вольові дії та їх місце у діяльності працівників правоохоронних органів.
52. Природа емоцій та почуттів.
53. Емоції та почуття у діяльності правоохоронних органів.
54. Емоційні процеси.
55. Функції почуттів.
56. Емоційні стани.

57. Вольова діяльність.
58. Конфліктні емоційні стани.
59. Складний вольовий акт.
60. Етапи складної вольової дії.
61. Психічні процеси.
62. Пам'ять як професійно-психологічна якість психологічного пізнання.
63. Спостережливість як професійно-психологічна якість психологічного пізнання.
64. Сприйняття як професійно-психологічна якість психологічного пізнання.
65. Психічні стани.
66. Емоції як професійно-психологічна якість психологічного пізнання.
67. Воля як професійно-психологічна якість психологічного пізнання.
68. Психічні властивості.
69. Професійно-психологічна модель працівника ОВС.
70. Психологічне діагностування особистості.
71. Види методик психологічної діагностики.
72. Емоційно-вольова стійкість особистості.
73. Шляхи врегулювання конфліктів.
74. Виникнення та прояви внутрішніх конфліктів особистості.
75. Характеристика конфліктогенів.
76. Загальна типологія конфліктів.
77. Психологічні якості особи.
78. Врахування психологічних якостей джерела інформації.
79. Психологічне врахування інтелекту та рівня особи при здійсненні юридичної діяльності.
80. Застосування при здійсненні юридичної діяльності психологічних знань, психічних пізнавальних процесів, станів, властивостей.
81. Специфіка спілкування з особами. Професійне вивідування.
82. Психологічні методи активізації та відновлення пам'яті.
83. Тренування та досвід у процесі спостереження.
84. Якості запам'ятовування інформації.
85. Значення психічних процесів пізнання, відчуття, сприймання та уяви.
86. Врахування психологічних чинників при організації та проведенні юридичної діяльності.